

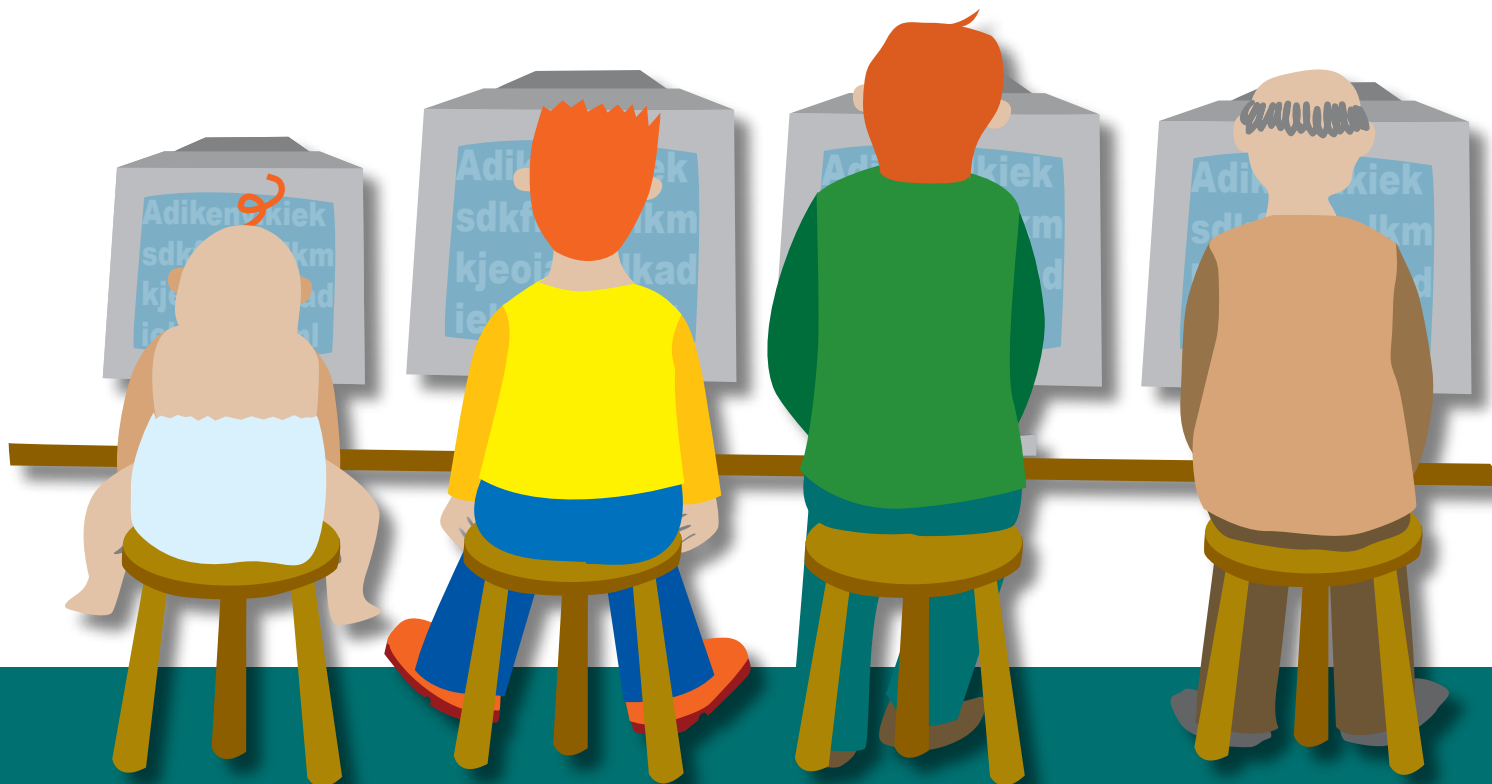
13. Alle skal uddanne sig hele livet

Kravene på arbejdsmarkedet vokser hele tiden. Alle skal løbende kvalificere sig og kunne omstille sig til nye krav.

Næsten alle job kræver, at man er dygtig til at læse, skrive og regne. Tendensen vil blive endnu stærkere i fremtiden. Men op imod hver fjerde dansker har allerede i dag problemer på disse grundlæggende områder.

Løbende voksen- og efteruddannelse er afgørende for at sikre, at voksne med svage eller snævre kompetencer ikke kommer under pres.

Voksen- og efteruddannelser bidrager også til større velfærd og velstand for den enkelte, virksomhederne og samfundet som helhed.

Danmark har en stærk tradition for folkeoplysning og er et af de lande, hvor flest deltager i voksen- og efteruddannelse. Og Danmark er det land, der er bedst til at få kortuddannede og læse- og skrivesvage med. Både medarbejdere og virksomheder er opmærksomme på, at en løbende kompetenceudvikling er nødvendig. Og udbuddet af voksen- og efteruddannelse er stort og bredt.

Men ufaglærte og læse- og skrivesvage deltager mindre i voksen- og efteruddannelse end andre grupper. De er samtidig mindre motiverede for at deltage. Og de prioriteres mindre af virksomhederne. Udbuddet er heller ikke tilstrækkeligt rettet mod og attraktivt for disse grupper.

TREPARTSDRØFTELSE OM LIVSLANG OPKVALIFICERING OG UDDANNELSE

Regeringen og arbejdsmarkedets parter har i marts 2006 drøftet voksen- og efteruddannelsesindsatsen. Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om, at der er behov for at styrke voksen- og efteruddannelsesindsatsen, jf. slutdokumentet af 20. marts 2006 om livslang uddannelse og opkvalificering af alle på arbejdsmarkedet

ALLE SKAL UDDANNE SIG HELE LIVET – REGERINGENS MÅL

- Alle skal uddanne sig hele livet
- Voksen- og efteruddannelsesindsatsen skal være effektiv og fleksibel og understøtte gode jobmuligheder for den enkelte, en god konkurrenceevne i virksomheden og høj beskæftigelse og velstand i samfundet.
- Voksen- og efteruddannelserne skal give mulighed for at løfte kompetencerne for alle – ikke mindst de kortuddannede
- Voksen- og efteruddannelserne skal afspejle ændringer i kvalifikationskrav og behov på arbejdsmarkedet

Der er behov for at styrke indsatsen på en række områder. Flere skal have lyst til og mulighed for at deltage. Det skal fx ske ved at forbedre vejlednings- og rådgivningsindsatsen, så den bliver lettilgængelig og overskuelig for beskæftigede og virksomheder. Det skal også ske ved i højere grad at synliggøre og anerkende kompetencer erhvervet på arbejdspladsen og uden for

det formelle uddannelsessystem i øvrigt. Der er også behov for en mere systematisk kompetenceudvikling i virksomhederne.

Der er behov for mere fleksible offentlige voksen- og efteruddannelses tilbud som i højere grad er rettet mod de konkrete behov hos virksomheder og ansatte. Styringen og finansieringen af voksen- og efteruddannelserne skal indrettes, så den understøtter en styrket indsats. Særlige opsparingsordninger kan skabe grundlag for øget aktivitet og samtidig øge motivationen blandt lønmodtagere og virksomheder for at deltage i voksen- og efteruddannelse.

STRATEGI FOR AT ALLE SKAL UDDANNE SIG HELE LIVET

1. Flere skal have lyst til og mulighed for at lære hele livet.
2. Flere attraktive, målrettede og fleksible tilbud skal få flere i gang.
3. Bedre styring og finansiering skal understøtte en styrket indsats

13.1 Flere skal have lyst til og mulighed for at lære hele livet

Motivation hos både den enkelte medarbejder og virksomhed for at deltage i voksen- og efteruddannelse er en grundlæggende forudsætning for en velfungerende indsats. De fleste medarbejdere er opmærksomme på, at det er nødvendigt hele tiden at lære nyt og udvikle sine kompetencer. Det gælder også en stor del af de ufaglærte og læse- og skrivesvage. Alligevel er der mange, der ikke deltager.

Der er derfor behov for at styrke den enkeltes lyst til og muligheder for at lære hele livet. Det skal bl.a. ske ved at forbedre vejledning og rådgivning om voksen- og efteruddannelse for beskæftigede og virksomheder. Synliggørelse og anerkendelse af kompetencer erhvervet på arbejdspladsen og uden for det formelle uddannelsessystem i øvrigt skal også øge lysten til at deltage i voksen- og efteruddannelse. Og der er brug for en mere systematisk kompetenceudvikling i virksomhederne.

Lettilgængelig og overskuelig vejledning og rådgivning af beskæftigede og virksomheder: Et lettilgængeligt rådgivnings- og vejledningssystem skal styrke og kvalificere efterspørgselen for både enkeltpersoner og virksomheder. For de grupper, som har de største barrierer for deltagelse, skal den op-søgende indsats styrkes. Det skal ske i et samspil mellem fx virksomhedens ledelse, faglige organisationer, tillidsmænd og uddannelsesinstitutioner.

Anerkendelse af kompetencer erhvervet uden for det formelle uddannelsessystem: Mulighederne for at synliggøre og anerkende den enkeltes faktiske kompetencer skal forbedres. Det kan øge lysten til at deltage i voksen- og efteruddannelse, og deltagelsen kan gøres mere målrettet og effektiv. Synliggørelse af uformelle kompetencer kan også lette jobsøgning og forbedre jobmulighederne.

Systematisk kompetenceudvikling i virksomhederne: En mere systematisk kompetenceudvikling i

virksomhederne kan medvirke til at styrke de ansattes og virksomhedernes efterspørgsel efter og investeringer i dygtiggørelse og voksen- og efteruddannelse. Den systematiske kompetenceudvikling kan fx bestå af initiativer, der fremmer dialogen mellem ledelse, nærmeste leder og medarbejdere om medarbejderudviklingssamtaler, læring på jobbet og uddannelsesplanlægning. Det offentlige skal stille rådgivning til rådighed for virksomhederne om systematisk kompetenceudvikling, og der skal udvikles bedre uddannelses tilbud til ledere.

Bedre samspil mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder: Uddannelsesinstitutionerne skal i højere grad som samarbejdspartnere for virksomhederne understøtte virksomhedernes og medarbejdernes kompetenceudvikling.

13.2 Flere attraktive, målrettede og fleksible tilbud skal få flere i gang

Et attraktivt og målrettet udbud af voksen- og efteruddannelser til alle grupper på arbejdsmarkedet er vigtigt for at få de mindst motiverede til at deltage og at løfte kompetenceniveauet i hele arbejdsstyrken. I dag er tilbuddene ikke tilstrækkeligt rettet mod de grupper, som har størst behov og deltager mindst. Det er især visse grupper af ufaglærte og personer, som har svært ved at læse, skrive eller regne.

Der er derfor behov for mere fleksible offentlige voksen- og efteruddannelses tilbud som er rettet mod de konkrete behov hos virksomheder og ansatte. Det skal gøre tilbuddene mere attraktive, så flere kommer i gang. Det kan give et bedre samspil med den læring, der finder sted på arbejdspladsen.

Voksenundervisning i læsning, skrivning og regning skal være mere fleksibel og praksisnær:

Mulighederne for at kombinere erhvervsrettede og almene forløb skal forbedres. Der skal fx være bedre muligheder for at tage voksenundervisning i læsning og skrivning sammen med en arbejdsmarkedsuddannelse. Timetallet skal være mere fleksibelt og i højere grad tilpasset den enkeltes behov.

Bedre tilbud til tosprogede: De eksisterende tilbud til tosprogede, der har været i landet gennem længere tid, skal videreudvikles og styrkes. Der skal udvikles supplerende tilbud i arbejdsmarkedsdansk i danskuddannelsessystemet og målrettede tilbud i almen voksenuddannelse og arbejdsmarkedsuddannelser. Samtidigt skal det sikres, at tosprogede med utilstrækkelige danskundskaber henvises til de rette tilbud, og at de nyankomne udlændinge får de nødvendige danskundskaber i løbet af den treårige introduktionsperiode.

Mere fleksible arbejdsmarkedsuddannelser: Der skal skabes mulighed for at sikre en mere fleksibel gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelserne.

Afklaring af barrierer for deltagelse i grundlæggende voksenuddannelse: For at styrke de ufaglærtes muligheder for at opnå en erhvervsuddannelse skal der gennemføres en undersøgelse af, hvilke barrierer der er i dag for at bruge en grundlæggende voksenuddannelse.

Flere og bedre tilbud på videregående niveau: Der skal udvikles nye videregående voksenuddannelser på områder, hvor der ikke i dag findes tilbud med udgangspunkt i arbejdsmarkedets behov. Det kan understøtte et kompetenceløft for især faglærte. Universiteterne skal i udviklingskontrakterne opstille mål for udbud af korte forskningsbaserede og brugerfinansierede kurser, som er målrettet arbejdsmarkedets behov.

13.3 Bedre styring og finansiering skal understøtte en styrket indsats

Det er vigtigt, at styring og finansiering af voksen- og efteruddannelserne er indrettet, så den understøtter en styrket indsats. På de erhvervsrettede voksen- og efteruddannelser – arbejdsmarkedsuddannelser, enkeltfag på erhvervsuddannelserne mv. – indebærer de styringsmæssige vilkår, at aktiviteten ikke frit kan tilpasse sig stigninger i efterspørgslen. En omlægning, der mu-

liggør større aktivitet, skal omfatte en mere smidig styring og finansiering af godtgørelsen på det erhvervsrettede område, differentieret deltagerbetaling og takstfastsættelse. Særlige opsparingsordninger kan skabe grundlag for øget aktivitet og samtidig øge motivationen blandt lønmodtagere og arbejdsgivere.

Ny model for godtgørelsen på det erhvervsrettede område: På de erhvervsrettede voksen- og efteruddannelser indebærer de nuværende styringsmæssige vilkår, at aktiviteten ikke frit kan tilpasse sig efterspørgslen. De styringsmæssige vilkår skal gøres mere fleksible ved at afkoble de offentlige udgifter til godtgørelse på det erhvervsrettede område fra aktiviteten. Det beløb, som i øjeblikket finansieres af arbejdsgiverne gennem AER-ordningen, vil fortsat i sin helhed indgå i finansieringen af godtgørelsen. Udgangspunktet er det nuværende niveau og muligheder for godtgørelse på det erhvervsrettede område. Godtgørelsesudgifterne til lediges selvvalgte uddannelse adskilles fra udgifterne til beskæftigede og finansieres fortsat af det offentlige.

Fleksibel og differentieret deltagerbetaling og takstfastsættelse: En mere fleksibel og differentieret deltagerbetaling og takstfastsættelse skal muliggøre en mere fleksibel tilpasning til og opfyldelse af behovene på arbejdsmarkedet.

Bedre rammevilkår for uddannelsesinstitutionerne: Rammevilkårene for institutionerne skal i højere grad sikre, at institutionerne prioriterer at udbyde voksen- og efteruddannelse.

Særlige opsparingsordninger til voksen- og efteruddannelse: Etablering af opsparingsordninger kan skabe grundlag for en øget aktivitet og samtidig øge motivation og opmærksomhed blandt lønmodtagere og virksomheder.

